

DIJASPORA, NUŽNOST ILI KOMODITET

Autor: Hamdo Čamo
30. 08. 2008.

Bošnjačka dijaspora je direktni proizvod genocida. Cijeloj jednoj etničkoj grupaciji je prijetilo fizičko uništenje čiji je nestanak bio plan, cilj, a kasnije i prilika nekim državnim politikama na čijem vrhu se nalazilo nekoliko ambicioznih nacionalističkih političara podržanih od samog vrha vojnih krugova.

Malo se koja zemlja svijeta, poput Bosne i Hercegovine, može "pohvaliti", da joj je dvije trećine građana moralo napustiti domovinu i započeti novi život u oko 150 država svijeta.

Masovno napuštanje zemlje devedesetih godina, u vrijeme kada je bjesnila agresija i poslije, većim dijelom onih koje danas nazivaju dijasporom, nisu napustili rodnu grudu iz avanturizam, a niti materijalne dobiti.

Bošnjačka dijaspora je direktni proizvod genocida. Cijeloj jednoj etničkoj grupaciji je prijetilo fizičko uništenje čiji je nestanak bio plan, cilj, a kasnije i prilika nekim državnim politikama na cijem vrhu se nalazilo nekoliko ambicioznih nacionalističkih političara podržanih od samog vrha vojnih krugova.

U početku je to bio plan pomoći koji se, u vremenu nakon toga, u par sljedećih decenija, pretvorio u novi čin genocida.

Malo koja dijaspora je duboko podijeljena, kao što je to bosanska i to bas po nacionalnoj osnovi na: Bošnjake i bosanske Hrvate i bosanske Srbe. Muslimane, katolike, pravoslavce.

Tako su stvorene i odobravane prilike, zagovarane još u vremenu agresije "preseljenje naroda", a povratak nije bio apsolutno moguć. Takvo stanje traje i nakon svih ovih trinaest godina. Stanje u Istočnoj Bosni je još gore.

Vremenom, nerješavanjem za život potrebnih uslova u domovini te povratak, ne optužujući nikoga, ljudima u dijaspori nije ništa drugo ostalo, nego da život žive ili silom prilika opet započnu u zemlji, koja im je pružila utočište.

Neki su imali sreće, neki manje, a neki nikako.

Prilike u nekim zemljama svijeta, kao i slika gostoprimstva se poboljšavala, a negdje pogoršavala. Opšta situacija, sigurnost, borba protiv terorizma, pogađala je najslabije zaštićene. Uvjeti se za neke nisu promijenili sve do danas. U nekim zemljama "našim izbjeglicama" još uvijek nije riješen status, tako da pogođeni ljudi nemaju pravo na rad, ženidbu, udaju, djecu...Malo o tome ko zna, malo koga to zanima, ali svaka priča ima dvije strane. Zapravo, koga to zanima?!

Odnos prema dijaspori

U očima "domaće javnosti" dijaspora zarađuje "brdo para".
Dolazeći godišnje u domovinu, zbog toga cijene rastu, a ispašta opet "domaći" svijet.

Domaća javnost izgleda, više je zainteresirana za vlastitu ekonomsku korist. Naravno, ona ne izostaje. U Bosnu i Hercegovinu, po nekim izvorima, godišnje se slije (sa dijasporom!) oko 1,5 milijarda dolara.

Domaća javnost, nije zainteresovana za korišćenje novostečenog znanja i kvalitetnog kadra. Po nekim izjavama, ljudi ima dovoljno, ono što nedostaje jesu - investicije!

Nužnost ili komoditet

Domaća javnost smatra da:

- naša dijaspora nije dovoljno bogata da bi BiH donijela tako potrebne investicije;
- dijaspora je ofarbana stranačkim, često vjerskim farbama, da građanska opcija skoro i ne postoji;
- dijasporu treba koristiti u područjima koja trebaju i odgovaraju isključivo "domaćima";
- dijaspora treba da ostane tamo gdje jeste;
- da dijaspora sebe smatra najvećim patriotama;
- dijaspora treba što manje da "soli pamet" drugima;

Malo ko zna:

- da u dijaspori leži velika snaga sadašnjeg, ali i budućeg lobija za Bosnu i Hercegovinu;
- da se ciljevi investicija vlastite dijaspore razlikuju od drugih, stranih investitora;
- da je za uzajamni rad potrebno više od deklarativne volje koju izražavaju domaći političari;
- da dijaspora nije i nisu samo tamo neki ljudi koji su odlučili živjeti negdje u tamo nekoj drugoj zemlji;
- da ulaganja u vlastitu dijasporu nisu ulaganja u neke religijsko-nacionalne infrastrukture;
- da je većina priča o dijaspori bajka, često iz zavisti;
- da je veliki dio dijaspore veoma obrazovan, pa i sa završenim najvišim školama svjetskog kalibra;
- da je dijaspora stanovništvo BiH, koje samo živi u drugim zemljama svijeta;
- da nema nikakve razlike između "domaćih" i dijaspore i da oni domovinu vole istim zarom;
- veliki dio dijaspore nije zaboravio svoju vjeru, svoj narod, svoju pripadnost, svoju zemlju;
- veliki dio dijaspore želi pozitivno rješenje o dvojnem državljanstvu;
- veliki dio dijaspore želi veći utjecaj na političku i ekonomsku situaciju u zemlji;

Mnogi na žalost smatraju, da bi novac i investicije od dijaspore bile potrebne, ali sama dijaspora nije!

Slabljenju Bošnjaka, diobom na ove i one, često, pa i nesvjesno, doprinose upravo neki vodeći Bošnjaci!

Kome je zapravo i zašto u interesu dijeliti Bošnjake!

Postavljanje pitanja: "šta je država svojoj dijaspori" i "šta je dijaspora svojoj državi", sasvim je pogrešna, gledajući sa obadrije strane i ona vodi u ćorsokak, u kojem svako na kraju može da kaže: "Koga nema, bez njega se može!"

Gdje je rješenje

Svima je znano, da je u ovom slučaju, svako svakome potreban!

Iskazivanje ljubavi ima više varijacija i ono je potrebno više nego ikada.

Nadmudrivanje, ko je kome više potreban, ko koga više (ne)voli, nema smisla.

Svi jesu i trebaju biti jednaki.

To što se dijaspora slabo ili nikako "ne odaziva" na izbore, može da bude znak samo onoga, što se dijaspora osjeća napuštenom od strane svoje domovine, a briga može da se iskaže minimalno, ne u novci, već u podršci.

Dobar početak bi bilo konačno otvaranja škola na bosanskom jeziku, sa od države priznatim diplomama i t.d.

Ne smije se zaboraviti da je i dijaspora suočena sa svojim problemima, od gubitka najbližih, napuštanja domovine načinom koje označava veliko i teško poniženje, još jedno silovanje više, još jedan genocid više, gubitkom i boli za najbližim, gubitkom statusa, podrške, svake vrste, odlaska i dolaska na nepoznato, strano, često i neprijateljski raspoloženo tlo, okolinu i trenutnu atmosferu koja prema ljudima, koji su pobjegli iz jednog rata takoreći u drugi, podmukliji i koja se ne može nazvati baš prijateljskom...više je riječ o "trpljenju".

Zato, priče o dijaspori, koja samo "zarađuje pare", dođe u domovinu da "podiže cijene" od kojih domaćini pate, samo je iluzija, dio koji pripada sferi mašte i koja uopće ne odgovara istini.

Umjesto optužbi, više bi odgovarala opcija izgradnje jedne platforme, čija svrha bi više trebala da bude usmjerena na to, da svaka od strana "ima više sluha za onu drugu".

Nije li jednostavnije početi sa suradnjom na ravnopravnoj osnovi, dijaspori dati priliku da se dokaže na svakom mjestu, pa ako je to na ekonomskom, kulturnom, zašto ne i u parlamentu?!

Time bi se prestalo sa vječnim pitanjima: da li se dijaspora vraća ili ne vraća kući, kad se zna da je "dušom i tijelom" u svojoj domovini.

Izmišljati protivnike u vremenu kad je manjak saveznika, u vremenu kada je potrebna svaka potpora, posebno novčana, ne iskoristiti znanje, iskustvo, volju i pamet vlastitih ljudi, trenutno je "velika greška u koracima".

- Kraj -

Prof. Hamdo Čamo